

עזרה כספית משפחתית עלולה לשלול זכאות לגמלת הבטחת הכנסה

מאת: רו"ח אורנה צח (גלרט), חיים חיטמן ורו"ח (משפטן) ישי חיבה

- ביום 1 בדצמבר 2011 דחה בית הדין הארצי לעבודה (עב"ל 258-09) את ערעורה של גברת ספליארסקי מוניקה (להלן: "המבוטחת"), על החלטת בית הדין האזורי לעבודה לדחות את תביעתה לגמלת הבטחת הכנסה, לאחר שהובאה בחשבון עזרה כספית אשר קיבלה מבני משפחתה, ונשללה ממנה זכאות רטרואקטיבית לגמלה.

רקע

חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן: "החוק") נועד לסייע במימון למי שאינו מסוגל לכלכל את עצמו ולהשלים הכנסה הנמוכה מן הרמה הדרושה לקיום מינימלי. מי שקיימים לו מקורות מחיה או מי שנתמך כלכלית באופן קבוע - אינו זכאי לקבל גמלה. כך עולה מלשון החוק ומההלכות שקבע בית הדין הארצי לעבודה.

השאלה שעולה מדי פעם בבית הדין היא אימתית עזרה נחשבת לקבועה וגורמת לשלילת גמלה.

רקע עובדתי וטענות

- בשנת 1999 עלתה המבוטחת ארצה. בעלה לשעבר ושניים מילדיה מתגוררים בארגנטינה, ובנה השלישי מתגורר בישראל.
- המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") בדק את דפי הבנק של המבוטחת, וגילה הפקדות כספים בלתי מוסברות במהלך חודשים רבים. הכללת מקורות ההכנסה האמורים בחישוב הכנסתה גרמה להפחתת הגמלה בחודשים מסוימים, או לשלילתה בחודשים אחרים, כיוון שעל פי עמדת המל"ל יש לראות כהכנסה כל סיוע בכסף או בעין הניתן באופן קבוע.
- המבוטחת טענה כי קיבלה תמיכה כספית מבניה המתגוררים בחו"ל. המבוטחת הסתמכה בטיעוניה על **הלכת בנישו** (עב"ל 681/09), שלפיה סכומים נמוכים אשר התקבלו כעזרה משפחתית שלא באופן קבוע - אינם בבחינת הכנסה על פי החוק.
- בית הדין האזורי חנן את המקרה לפי תכליתה של גמלת הבטחת הכנסה, המיועדת למי שאין בכוחו לספק לעצמו

בדין הובאו סכומים אלה בחשבון לעניין בחינת זכאותה לגמלה, ובדין נדחתה תביעתה על ידי בית הדין האזורי.

לדעתנו חשוב לצטט מתוך פסיקת בית הדין האזורי בעניין דנה אורן, שאותה אימצה ערכאת בית הדין הארצי, כדלהלן:

”בית הדין האזורי קבע כי יש לראות בכספי הסיוע כהכנסה לצורך החוק. בית הדין ציין כי אין בחוק התייחסות מפורשת לשאלה האם יש לראות בכספי סיוע מסוגים שונים כהכנסה. התשובה לשאלה נגזרת מתכליתו של החוק ומתכליתה של הגמלה. הגימלה מיועדת למי שאין בכוחו לספק לעצמו ולמשפחתו הכנסה לקיום צרכיהם החיוניים. לפיכך כל הכנסה צריכה להילקח בחשבון חישוב הזכאות לגימלה ובכלל זה הכנסה חד פעמית או בלתי סדירה; סיוע או תרומה. כל פרשנות אחרת תביא למצב של אי שוויון בהחלת החוק על בעלי הכנסה ממקור אחד בשונה מבעלי הכנסה ממקור אחר.”

ולמשפחתו הכנסה לקיום צרכיהם החיוניים, ודחה את הערעור, מאחר שהיקף התמיכה במבוטחת הפחית את מידת ההזדקקות שלה לגמלה.

דין והחלטה בבית הדין הארצי לעבודה

- בית הדין הארצי הגיע למסקנה כי יש לראות את הסכומים שקיבלה המערערת ושהופקדו בחשבונה כ”הכנסה”, לעניין בחינת זכאותה לגמלת הבטחת הכנסה ולצורך קביעת שיעור הגמלה. בית הדין ציטט מתוך הלכת דנה אורן מיום 16.11.2011 (עב”ל 618/08) כלהלן: “אם יקבע אחרת תסוכל תכלית החוק ויוטל נטל כבד לא מוצדק של המבוטח על החברה. הציבור אינו חייב לתמוך באדם אשר יכול לספק לעצמו צרכים חיוניים, ואף הרבה מעבר.”
- משקיבלה המבוטחת סכומי תמיכה משמעותיים מבני משפחתה באופן קבוע,